Pirkanmaan
hyvinvointialue

Talousarvion 2027 käsittelyn yhteydessä käsiteltävät investointivaikutteiset valtuustoaloitteet

- Valtuustoaloite: Asumispalveluyksikkö Toivolansaarikodin uutta korvaavaa yksikköä suunniteltaessa tulisi ottaa huomioon kaikki vaihtoehdot / Katariina Pylsy (kesk)
- Valtuustoaloite: Pirkanmaan alueelle tulisi hankkia Terveysbussi / Katariina Pylsy (kesk)
- Valtuustoaloite: Hatanpään ja Koukkuniemen investointien kokonaistaloudellisesta arvioinnista sekä tulevaisuuden tilatarpeen selvittämisestä / Reijo Koskela Keskustan aluevaltuustoryhmän puolesta

Liite sisältää

- tiivistelmän investointivaikutteisista valtuustoaloitteisiin annetuista vastauksista (investointisuunnitelmassa 2027-2030 huomioidut asiat)
- valtuustoaloitteet
- valtuustoaloitteisiin annetut vastaukset

Pirkanmaan hyvinvointialue | PL 272, 33101 Tampere
etunimi.sukunimi@pirha.fi | pirha.fi

Tiivistelmä talousarvion 2027 yhteydessä käsiteltävien investointivaikutteisten valtuustoaloitteiden vastauksista

Valtuustoaloite: Asumispalveluyksikkö Toivolansaarikodin uutta korvaavaa yksikköä suunniteltaessa tulisi ottaa huomioon kaikki vaihtoehdot / Katariina Pylsy (kesk)

Katariina Pylsyn allekirjoittama Keskustan valtuustoryhmä on jättänyt aluevaltuuston kokouksessa 23.3.2026 § 35 valtuustoaloitteen, jossa esitetään, että Toivolansaarikodin korvaavaa yksikköä suunniteltaessa arvioidaan kaikki vaihtoehdot, mukaan lukien Ikaalisiin mahdollisesti sijoittuva uudiskohde.

Pirkanmaan hyvinvointialue suunnittelee asumispalvelujen verkostoa koko alueen palvelutarpeiden näkökulmasta kuntarajojen sijaan. Toivolansaarikodin korvaavan ratkaisun valmistelussa tarkastellaan läntisen Pirkanmaan palvelutarpeita, saavutettavuutta, kustannustehokkuutta ja vaihtoehtoisia toteutusratkaisuja. Tällä hetkellä hyvinvointialueella ei ole suunnitteilla uutta ikäihmisten asumisyksikköä Ikaalisiin, mutta alueen palvelutarpeita arvioidaan osana jatkuvaa palveluverkon kehittämistä.

Vastaus valtuustoaloitteeseen on käsitelty sosiaali- ja terveyspalvelujen johtoryhmässä sekä hyvinvointialueen johtoryhmässä.

Valtuustoaloite: Pirkanmaan alueelle tulisi hankkia Terveysbussi / Katariina Pylsy (kesk)

Valtuutettu Katariina Pylsy (kesk) on jättänyt aluevaltuuston kokouksessa 27.4.2026 § 54 valtuustoaloitteen, jossa esitetään liikkuvan terveyspalveluyksikön eli terveysbussin käyttöönottoa Pirkanmaan hyvinvointialueella erityisesti harvaan asuttujen alueiden palvelujen saavutettavuuden parantamiseksi. Aloitteessa ehdotetaan pilottitoiminnan käynnistämistä Sastamalan Suodenniemen, Kiikoisten, Kiikan ja Keikyän alueilla sekä toiminnan mahdollista laajentamista koko hyvinvointialueelle.

Pirkanmaan hyvinvointialue kehittää palvelujen saavutettavuutta useilla keinoilla, kuten lähipalveluilla, digitaalisilla palveluilla, kotiin vietävillä palveluilla ja erilaisilla liikkuvilla palveluratkaisuilla. Terveysbussin kaltaiset liikkuvat palvelut voivat tukea palvelujen saavutettavuutta, mutta niiden käyttöönotto edellyttää erillistä palvelutarpeen, kustannusten ja henkilöstövaikutusten arviointia. Hyvinvointialueen nykyisessä investointisuunnitelmassa ei ole

varauduttu terveysbussin hankintaan eikä aloitteessa esitettyä pilottitoimintaa käynnistetä tässä vaiheessa.

Vastaus valtuustoaloitteeseen on käsitelty konsernipalveluiden johtoryhmässä sekä hyvinvointialueen johtoryhmässä.

Valtuustoaloite Hatanpään ja Koukkuniemen investointien kokonaistaloudellisesta arvioinnista sekä tulevaisuuden tilatarpeen selvittämisestä / Reijo Koskela Keskustan aluevaltuustoryhmän puolesta

Keskustan aluevaltuustoryhmä on jättänyt aluevaltuuston kokouksessa 15.6.2026 § 74 valtuustoaloitteen Hatanpään ja Koukkuniemen investointien kokonaistaloudellisesta arvioinnista sekä tulevaisuuden tilatarpeiden selvittämisestä. Aloitteessa esitetään, että ennen lopullisia investointipäätöksiä laaditaan kokonaisarvio investointien tarpeellisuudesta, vaikutuksista ja vaihtoehtoisista toteutustavoista. Erityisesti aloitteessa korostetaan vaikutusten arviointia palveluverkkoon, palvelujen saavutettavuuteen, pitkän aikavälin tilatarpeisiin sekä hyvinvointialueen talouteen.

Valtuustoaloitteessa esitetyt näkökulmat on huomioitu osana Hatanpään ja Koukkuniemen investointien valmistelua. Hyvinvointialue on laatinut hankkeista kustannus- ja vaikutusarviointeja, joissa on tarkasteltu investointien toiminnallisia, taloudellisia ja palveluverkkoon kohdistuvia vaikutuksia sekä vaihtoehtoisia toteutustapoja. Investointien eteneminen riippuu lainanottovaltuusneuvotteluiden lopputuloksesta, minkä jälkeen mahdolliset investointiratkaisut tuodaan aluevaltuuston päätettäväksi normaalin päätöksentekomenettelyn mukaisesti.

Vastaus valtuustoaloitteeseen on käsitelty konsernipalveluiden johtoryhmässä, hyvinvointialueen johtoryhmässä sekä tulevaisuus- ja turvallisuusvaliokunnassa.

Valmistelijat:

Hallintopäällikkö Heidi Pyykkönen

Katariina Pylsy KESKUSTAN VALTUUSTOALOITE

, 18.3.2026

Asumispalveluyksikkö Toivolansaarikodin uutta korvaavaa yksikköä suunniteltaessa tulisi ottaa huomioon kaikki vaihtoehdot.

Ikaalisten kaupungissa sijaitsevassa Toivolansaarikodissa on yhteensä 55 asukaspaikkaa, joista ikaalilaisia on asiakkaana noin 50 henkilöä. Toivolansaarikodissa työskentelee työntekijöitä lähes saman verran kuin asiakkaitakin. Työntekijöistä suurin osa asuu Ikaalisissa ja lähialueella. Toivolansaarikoti on erittäin merkityksellinen Ikaalisten kaupungin elinvoimaisuuden että ikäihmisten palveluiden näkökulmasta.

Ikaalisten kaupungin ja Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa käydyissä vuokrasopimusneuvotteluissa tuli selkeästi esille alkuvuonna 2025, että pitkäaikaista ympärivuorokautista palveluasumista ikäihmisille tarjoava asumispalveluyksikkö Toivolansaarikoti on sen kuntoinen, että sille tullaan Pirkanmaan hyvinvointialueen toimesta etsimään uusi, korvaavaa tila. Neuvotteluissa oli tuotu julki, että Toivolansaarikoti poistuu käytöstä sen jälkeen, kun korvaava tila on löytynyt.

Ikaalisten kaupungin ja Pirkanmaan hyvinvointialueen kesken käytyjen vuokrasopimusneuvottelujen jälkeen, Ikaalisten kaupunki lähti aktiivisesti hakemaan eri tonttivaihtoehtoja keskeiseltä paikalta. Toivomuksena oli, että Toivolansaarikodin uusi korvaava yksikkö voisi rakentua Ikaalisiin. Tähän kannustettiin myös vuokrasopimusneuvotteluissa Pirkanmaan hyvinvointialueen toimesta ja kriteereinä tälle pidettiin Lähiaseman läheisyyttä ja sujuvia liikenneyhteyksiä.

Kartoituksen jälkeen Ikaalisten kaupunki löysi annetuille kriteereille täydellisesti sopivan tontin, joka sijaitsee Lähiaseman välittömässä läheisyydessä, sen saavutettavuus on hyvä koko Pirkanmaan alueelta. Kaupunki lunasti tontin itselleen (KV:n päätös 7.4.2025 §28) ja siihen aloitettiin välittömästi kaavamuutos.

Kaavoituksen aikataulu:

- Kaava vireille 11.06.2025.
- OAS:n ja asemakaavaluonnoksen nähtävillä olo oli 11.06.–15.08.2025.
- Kaavaehdotuksen materiaalit valmistumassa, asian voi ottaa kaupunginhallituksen käsittelyyn 30.03.2026.
- Jos kaavaehdotus etenee suunnitellusti, niin kaava voi olla hyväksymiskäsittelyssä 8.6.2026 kaupunginhallituksessa ja siitä seuraavassa valtuustossa.

Liitteenä kaksi erillistä Pirkanmaan hyvinvointialueen luonnosvaiheen lausuntoa, joista toinen koskee kaavamuutoksen lähiasemaa koskevaa kokonaisuutta ja toinen vanhusten palvelukeskusta, sekä erityisryhmien asumista koskevaa kokonaisuutta.

Lisäksi liitteenä kaavakartta kaavaehdotuksesta (päiväys 2.3.2026). Kaavaa on edistetty ripeään tahtiin, koska koko vuokraneuvottelujen ajan vuoden 2025 aikana Pirkanmaan hyvinvointialueen toimesta kannustettiin edistämään sitä.

Alkusyksyn 2025 aikana kuitenkin alkoi kantautua huhuja, ettei Ikaalisiin sittenkään ole suunnitelmissa rakentaa asumispalveluyksikköä. Useiden yhteydenottojen jälkeen saatiin 13.2.2026 Teams-palaveri, jossa oli tarkoitus yhdessä Ikaalisten kaupungin ja Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa käydä läpi hankeaihio ja sen aikataulua. Palaverissa selvisi, ettei Pirkanmaan hyvinvointialueen ole tarkoitus rakentaa Ikaalisiin mitään. Ikaalinen ei ollut Pirkanmaan hyvinvointialueen mielestä "alueellisen kehittämisen näkökulmasta" vaihtoehto.

Samalla Pirkanmaan hyvinvointialueen viranhaltijat toivat julki, että asumisen kehityssuunnitelma on tulossa poliittiseen käsittelyyn myöhemmin kevään/kesän aikana. Pirkanmaan hyvinvointialueen edustajat eivät osanneet vastata, mihin päin Pirkanmaata tämä Toivolansaarikodin korvaava yksikkö olisi rakentumassa. Ainoastaan sen he osasivat sanoa, että ei ainakaan Ikaalisiin. Yksi peruste, joka palaverissa tuli esille oli se, että he eivät halua kilpailua yksityisen toimijan, Jyllin kotien kanssa ja syödä ns. heidän leipäänsä.

Yllä olevan Toivolansaarikodin ja kaupungin hankkiman tontin tämän hetkisen tilanteen ja tilanneselvityksen ovat antaneet Ikaalisten kaupungin viranhaltijat ja luottamushenkilöt.

Merkillepantavaa on, että Ikaalisissa on yli 75-vuotiaiden määrä kasvanut 29 prosenttia vuodesta 2018 vuoteen 2024.

Olisi huomioitava myös inhimillinen näkökulma vanhusten ja omaisten kannalta, että palvelu jatkossakin toteutuu omalla asuinpaikkakunnalla ja tutussa ympäristössä. Vanhuuden hoiva omassa kunnassa luo ikäihmisille turvallisuutta, kun tulee se hetki, että tarvitaan palveluasumista kodin ulkopuolelta.

Ikaalisten kaupungilta on ilmoitettu, että heillä on täysi valmius saattaa kaavaehdotus sen normaalisti edetessä hyväksymiskäsittelyyn kesän 2026 aikana. Ikaalisten kaupunki on valmis lähtemään toteuttamaan yksikköä vaikka alkuperäistä pienempänäkin. Ikaalisten kaupunki on ilmoittanut olevansa rakennushankkeessa erittäin joustava.

Asumispalveluyksikkö Toivolansaarikodin uutta korvaavaa yksikköä suunniteltaessa tulisi ottaa huomioon kaikki alueen vaihtoehdot.

Katariina Pylsy

Keskustan valtuustoryhmä

Pirkanmaan hyvinvointialue
PL 272, 33101 Tampere

Vastaus valtuustoaloitteeseen
18.8.2026

Vastaus valtuustoaloitteeseen ” Asumispalveluyksikkö Toivolansaarikodin uutta korvaavaa yksikköä suunniteltaessa tulisi ottaa huomioon kaikki vaihtoehdot.”

Keskustan valtuustoryhmä, allekirjoittajana aluevaltuutettu Katariina Pylsy, jätti aluevaltuuston kokouksessa 23.3.2026 (AV § 35/2026) valtuustoaloitteen, jossa esitetään, että asumispalveluyksikkö Toivolansaarikodin uutta korvaavaa yksikköä suunniteltaessa tulisi ottaa huomioon kaikki alueen vaihtoehdot. Valtuustoaloitteessa pyydetään erityisesti arvioimaan Ikaalisten kaupungin vireillä ollutta ja uudelle hankkeelle asemoidun maa-alueen käyttöä siten, että alueelle rakentuva uudiskohde korvaisi vanhentuneen asuinyksikön.

Taustaa

Pirkanmaan hyvinvointialueen palveluiden verkoston suunnittelu toteutetaan tällä hetkellä kokonaisuutena, jolloin kuntarajat eivät ole määräävä tekijä itse verkoston suunnittelussa. Tämä suunnittelunohjaus on päätetty aluevaltuustossa 26.6.2023 (§ 171) jolloin aluevaltuusto hyväksyi palveluiden verkoston suunnittelun periaatteet Pirkanmaan hyvinvointialueen palveluiden verkostojen suunnittelun pohjaksi. Erityisryhmien asumisen palveluiden verkkosuunnitelmissa on noudatettu samoja lainalaisuuksia, jolloin alueellinen tarkastelu on laajempi kuin yksi yksittäinen kunta.

Aluehallitus hyväksyi osaltaan 25.3.2024 (§ 96) Ikäihmisten asumisen palveluiden verkkosuunnitelman toimeenpantavaksi. Asumisen palveluiden verkkosuunnitelma on osa IKI2035 kehitysohjelmaa. Suunnitelman mukaan Ikaalisissa sijaitseva Toivolansaarikoti on toiminnalliselta ja tekniseltä kunnoltaan heikko, minkä vuoksi sen korvaaminen uudella asumisen hankkeella hyväksyttiin. Päätös ei kuitenkaan ota kantaa uuden yksikön yksityiskohtiin kuten sijaintiin tai kokoon. Itseisarvona prosessissa ei siis ole ollut, että verkostosta poistuva yksikkö tulee korjaantumaan täysin samanlaisena yksikkönä saman kunnan alueella.

Erityisryhmien asumisen verkoston kehitystä ohjaavaksi dokumentiksi valmistui keväällä 2025 erityisryhmien asumisen alueellinen kehityssuunnitelma 2025–2035, joka on hyväksytty hyvinvointialueen johtoryhmässä 20.5.2025. Tämä kehityssuunnitelma ottaa kantaa tarkemmin tulevien uusien asuinyksiköiden sijaintiin ja laajuuteen. Suunnitelma tulee päivittymään aika-ajoin, jotta suunnitelman oikea suunta ja siinä esiin nousevien hankeaihioiden oikea-aikaisuus, koko ja sijainti ovat oikeat suhteessa palvelutarpeeseen. Tässä suunnitelmassa on laajemmalla maantieteellisellä alueella (Ikaalinen, Sastamala, Hämeenkyrö, Ylöjärvi) todettu tarvetta ikäihmisten asumisen lisäämiselle tulevaisuudessa. Seuraavan päivityksen ajankohta on syksyllä 2026, jolloin erityisryhmien asumisen kehityssuunnitelma 2026–2040 tarkentuu Pirkanmaan hyvinvointialueen tarpeiden ja investointikyvykkyyden lähtökohdista.

Kehityssuunnitelman toimeenpanossa esitetyn tarpeen mukaisen hankeaihion asemointi tarkentuu, kun varsinainen hankekehitys käynnistyy Pirkanmaan hyvinvointialueella. Tässä vaiheessa kuntayhteistyön avulla lukitaan kehitettävät hankeaihiot erillisen sopimuksen avulla, jotta yhteistyö voidaan aloittaa. Tämänkaltaista sopimusta ei ole laadittu Pirkanmaan hyvinvointialueen ja Ikaalisen kaupungin välillä.

Kiristyvässä taloustilanteessa Pirkanmaan hyvinvointialue on velvoitettu tarkastelemaan palvelujen järjestämisen ja tuottamisen kustannustehokkuutta erityisryhmien asumisen kokonaisuudessa, joka on osaltaan johtanut alueellisessa kehityssuunnitelmassa 2025–2040 kuvattujen suurien ja kuntarajat ylittävien asumisen hankeaihioiden tarkasteluun. Tällöin yksittäisen kunnan tarvelähtöinen ajattelu on jäänyt suunnittelutyössä takaa-alalle, vaikka kuntien tarpeita on soveltuvin osin pyritty huomioimaan. Tämän valtuustoaloitteen osalta voidaan siis puhua läntisen Pirkanmaan alueellisista asumisen tarpeista.

Palveluiden verkoston suunnittelun eteneminen

Toivolansaarikodin korvaavan hakeaihion kehitystyö on aloitettu alkuvuodesta 2026. Tällöin hakeaihioksi on määritetty ikääntyneiden kasvavan palvelutarpeen, Pirkanmaan hyvinvointialueen palvelujen peittovaateen sekä kustannusrakenteeltaan tehokkaan ja toimivan yksikön kooksi 100 paikkainen asumisen hybridiyksikkö. Uuden yksikön tulee sijaita läntisellä Pirkanmaalla, johon kuuluvat Ikaalisen lisäksi myös Hämeenkyrön, Sastamalan, Ylöjärven, Nokian, Parkanon, Kihniön ja Punkalaitumen kunta-alueet. Ajatuksena on, että uusi yksikkö voi palvella suuremman alueen asukastarvetta laadukkaasti ja siten, että myös työvoiman saanti voidaan tulevaisuudessa turvata. Lisäksi yksikön tulee olla hyvin saavutettava hyvien kulkuyhteyksien varrella.

Toisena merkittävänä palvelutarpeen kasvun ja hankkeen tarpeellisuutta määräävä tekijä on Pirkanmaan väestön ikääntyminen, joka kertoo alueen asumispalvelujen kasvavasta tarpeesta. Läntisellä alueella Pirkanmaan liiton laatiman (12/2025) väestöennusteen mukaisesti voidaan todeta, että edellä kuvat alueellisen määrittelyn väestöpohja on vuonna 2025 ollut noin 121 140 asukasta. Vuoteen 2040 mentäessä asukasmäärän arvioidaan kasvavan noin 124 130 asukkaaseen. Tällöin alueen arvioitu väestön kasvun odotetaan olevan noin 2,4 %, josta ikääntyvien, 65 vuotta täyttäneiden määrän arvioidaan olevan noin 36 600. Arvioitua ikäjakaumaa tarkasteltaessa tulee huomioida, ettei jokaisella 65 vuotta täyttäneellä henkilöllä ole tarvetta Pirkanmaan hyvinvointialueen järjestämisvastuullisiin palveluihin, vaan he voivat elää hyvää ja laadukasta elämää itsenäisesti joko tavanomaisessa asuntokannassa tai ikääntyville suunnatuissa asunnoissa. Pirkanmaan hyvinvointialueen velvoite ei siis ole tuottaa koko väestön kasvua kattavaa asuntokantaa.

Ikaalisten osalta on arvioitu myös alueella toimivan Jyllinkodin kapasiteetti ja sen suuri vaikuttavuus Pirhan palveluiden verkostoon. Jyllinkodin kapasiteetti on tällä hetkellä noin 100 paikkaa ja tiedossa on yrityksen mahdollinen kyvykkyys yksikön toiminnan laajentamiseen, jos palvelutarve alueella merkittävästi kasvaa. Jyllinkodin on arvoitu vastaavan kuntakohtaiseen asumisen tarpeen kasvuun. Näin ollen voidaan siis todeta, että Jyllinkodin avulla voidaan turvata Ikaalisen kunta-alueen kasvavaa asumisen tarvetta tulevaisuudessa sekä mahdollistaa myös asianmukaisen joustavuuden Pirhan verkostossa.

Johtopäätökset

Edellä esitettyjen näkökulmien valossa voidaan todeta, että Pirkanmaan hyvinvointialueen arvio uusien asuinyksiköiden tarpeesta ja sijainnista perustuu lähtökohtaisesti Pirkanmaan hyvinvointialueen omien suunnitelmien sekä järjestämisvastuun näkökulmaan. Tämä arvion näkökulmasta voidaan todeta, että Pirkanmaan hyvinvointialueella ei ole lähtökohtaisesti suunnitteilla Ikaalisten kaupungin alueelle uutta ikäihmisten asuinyksikköä. Pirkanmaan hyvinvointialue on huomioinut läntisen alueen palvelutarpeen kasvun ja mahdollisia ratkaisumalleja tarpeen kattamiseen arvioidaan jatkuvassa ja kokonaisvaltaisessa palveluiden verkoston kehitystyössä.

Valmistelijat:

Tuukka Salkoaho, strategia- ja yhdyskuntajohtaja, strateginen ohjaus ja järjestäminen

Mari Vuorinen, suunnittelupäällikkö, strategiset investoinnit

Mari Ollinpoika, ikäihmisten toimialuejohtaja, ikääntyneiden palvelujen palvelualue

Katariina Pylsy VALTUUSTOALOITE

31.3.2026

Aluevaltuusto

Pirkanmaan alueelle tulisi hankkia Terveysbussi (liikkuva terveyspalveluyksikkö), jonka tarkoituksena olisi vahvistaa lähiasemien toimintaa ja tuoda sosiaali- ja terveyspalveluita lähemmäksi asiakkaita, erityisesti maaseudun haja-asutusalueille tai alueille, joissa kiinteitä palveluita on jouduttu karsimaan. Pilottihankkeena terveysbussi aloittaisi toimintaansa Sastamalan Suodenniemen, Kiikoisten, Kiikan ja Keikyän alueelta, mutta palveluita laajennettaisiin koko Pirkanmaan hyvinvointialueelle.

Sastamalan Suodenniemellä järjestettiin maanantaina 30.3.2026 yleisötilaisuus Pirkanmaan hyvinvointialueen ajankohtaisista asioista. Tilaisuudessa nousi syvä huoli Pirkanmaan maaseudun ja harvaan asutun alueen terveyspalveluiden saatavuudesta.

Esimerkiksi Sastamalan Suodenniemeltä on lopetettu kaikki terveydenhuoltoon liittyvät palvelut. Etäisyydet palvelupisteisiin ovat pitkiä ja koska palveluliikennettä ei ole, niin tilanne on todella huolestuttava muun muassa hoitoon hakeutumisen osalta.

Suodenniemen ja muiden Pirkanmaan maaseutualueiden tilannetta parantaisi liikkuvien palveluiden käyttöön otto. Kyseeseen voisi tulla vaikkapa ns. terveysbussi, josta saisi monipuolisia palveluita. Pirkanmaan hyvinvointialueella terveysbusseja voitaisiin käyttää esimerkiksi korvaamaan lakkautettuja terveysasemia. Hoitohenkilökunta jalkautuisi asiakkaiden luo, joiden on hankala tulla esimerkiksi pitkän matkan vuoksi hoitajan tai lääkärin luo.

Terveysbussit voivat tarjota muun muassa seuraavia palveluita:

- Sairaanhoitajan vastaanottoaikoja ja perusterveydenhuoltoa.
- Laboratorionäytteenottoa ja etädiagnostiikkaa
- Neuvolatoimintaa ja tarkastuksia

- Hammastarkastuksia ja laboratoriopalveluita, kuten näyteastioiden jakamista, verensokerin ja verenpaineen mittausta sekä yleistä neuvontaa
- Lääkäri voisi olla kierrolla mukana esimerkiksi kerran viikossa
- Neuvontaa ja digiopastusta ja hyvinvointimittauksia
- Esimerkiksi diabetesneuvontaa, muistiyhdistyksen aivoterveysneuvontaa
- Eri yhdistysten mukana oloa bussissa voisi hyödyntää tarpeiden mukaan.
- Tällä hetkellä terveysbussit ovat keskeinen osa monen hyvinvointialueen strategiaa, jolla pyritään turvaamaan palveluiden saatavuus koko alueella.

Pilottihankkeena terveysbussi aloittaisi toimintaansa Sastamalan Suodenniemen, Kiikoisten, Kiikan ja Keikyän alueelta, mutta palveluita laajennettaisiin koko Pirkanmaan hyvinvointialueelle. Aluksi aikajanan voisi määritellä kerran kuukaudessa tapahtuvaksi, jolloin sama terveysbussi pystyisi kiertämään Pirkanmaan eri alueita.

Mainittakoon, että Satakunnan hyvinvointialue on järjestänyt valtuustoaloitteen mukaisia palveluita Suodenniemen naapurissa Laviassa, joka myös on kaukana alueensa keskuksesta.

Keskustan aluevaltuustoryhmä

Katariina Pylsy

aluevaltuutettu

Pirkanmaan
hyvinvointialue

Vastaus valtuustoaloitteeseen – Terveysbussi Pirkanmaan alueelle

Valtuustoaloitteen sisältö

Valtuutettu Katariina Pylsy (kesk) on jättänyt aluevaltuuston kokouksessa 27.4.2026 § 54 valtuustoaloitteen, jossa esitetään liikkuvan terveyspalveluyksikön eli terveysbussin käyttöönottoa Pirkanmaan hyvinvointialueella palvelujen saavutettavuuden parantamiseksi erityisesti harvaan asutuilla alueilla. Aloitteessa ehdotetaan pilottitoiminnan käynnistämistä Sastamalan Suodenniemen, Kiikoisten, Kiikan ja Keikyän alueilla sekä toiminnan mahdollista laajentamista koko hyvinvointialueelle.

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Pirkanmaan hyvinvointialueen strategiassa keskeisenä tavoitteena on turvata asukkaiden yhdenvertainen pääsy palveluihin koko alueella. Palvelujen saavutettavuutta kehitetään useilla toisiaan täydentävillä keinoilla, joihin kuuluvat tarkoituksenmukainen palveluiden verkosto, digitaaliset palvelut, etävastaanotot, kotiin vietävät palvelut sekä erilaiset liikkuvat palveluratkaisut. Tavoitteena on varmistaa, että palvelut ovat mahdollisimman hyvin asukkaiden saavutettavissa myös alueilla, joilla asiointimatkat ovat pitkiä.

Liikkuvien palvelujen mahdollisuuksia arvioidaan jatkuvasti osana palveluiden verkoston kehittämistä. Liikkuvilla palveluilla voidaan tietyissä tilanteissa parantaa palvelujen saavutettavuutta, tukea ennaltaehkäisevää työtä sekä tarjota valikoituja lähipalveluja alueille, joilla väestöpohja tai palvelutarve ei mahdollista kiinteän toimipisteen ylläpitämistä. Toisaalta liikkuvien palvelujen käyttöön liittyy myös haasteita, kuten investointi- ja käyttökustannukset,

henkilöstön saatavuus sekä liikkuvan toimintamallin rajallisemmat mahdollisuudet tarjota laajaa palveluvalikoimaa verrattuna kiinteisiin toimipisteisiin.

Pirkanmaan hyvinvointialueella on jo käytössä ja kehitteillä useita liikkuvien palveluiden toimintamalleja. Liikkuvia palveluja toteutetaan esimerkiksi suun terveydenhuollon palveluissa sekä ikääntyneiden kotiin vietävissä palveluissa. Lisäksi kotisairaala, kotihoito, geriatriset arviointipalvelut, mielenterveys- ja päihdepalvelujen jalkautuvat työmuodot sekä erilaiset asiantuntijoiden kotikäynnit tuovat palveluja asiakkaiden lähelle ilman asiointia kiinteässä toimipisteessä. Hyvinvointialue on samalla laajentanut etävastaanottojen ja digitaalisten asiointikanavien käyttöä, jotta palvelujen saatavuutta voidaan parantaa erityisesti harvaan asutuilla alueilla.

Liikkuvien palvelujen ensisijaisena tavoitteena ei ole korvata kiinteää palveluiden verkostoa, vaan täydentää sitä siellä, missä liikkuva toimintamalli parantaa palvelujen saavutettavuutta, tukee asiakkaiden tavoittamista tai vastaa määräaikaiseen tai alueellisesti rajattuun palvelutarpeeseen. Palveluratkaisujen valinnassa lähtökohtana ovat väestön palvelutarve, palvelujen laatu ja vaikuttavuus, kustannustehokkuus sekä henkilöstöresurssien tarkoituksenmukainen käyttö. Tämän vuoksi liikkuvia palveluja tarkastellaan osana kokonaisuutta, jossa ovat mukana myös lähipalvelut, digitaaliset palvelut ja kotiin vietävät palvelut.

Hyvinvointialueen investointisuunnittelussa ei ole toistaiseksi varauduttu terveysbussin tai muun vastaavan liikkuvan palveluyksikön hankintaan. Vertailutietojen perusteella liikkuvan terveyspalveluyksikön käyttöönotto edellyttäisi merkittävää investointia. Ajoneuvon hankinta ja terveydenhuollon käyttöön soveltuva varustelu aiheuttaisivat arviolta useiden satojentuhansien eurojen kertaluonteisen investointikustannuksen. Lisäksi toiminta edellyttäisi henkilöstöresurssien varaamista sekä jatkuvia käyttö- ja ylläpitokustannuksia, joiden arvioidaan olevan vuositasolla useita satoja tuhansia euroja. Nykyisessä talous- ja investointitilanteessa hyvinvointialueella ei ole varauduttu tällaisen investoinnin toteuttamiseen. Mahdollisen liikkuvan palveluyksikön toteuttamista voidaan arvioida osana tulevaa palveluiden verkoston, palvelujen saavutettavuuden sekä investointitarpeiden kokonaisarviointia.

Valtuustoaloitteessa esitetty terveysbussimalli on lähtökohtaisesti kiinnostava vaihtoehto palvelujen saavutettavuuden vahvistamiseksi. Hyvinvointialue arvioi jatkuvasti erilaisia palvelutuotannon ratkaisuja osana palveluiden verkoston ja palvelujen saatavuuden kehittämistä. Mahdollisten uusien liikkuvien palvelujen käyttöönotto edellyttää kuitenkin erillistä palvelutarpeen arviointia sekä toiminnallisten, taloudellisten ja henkilöstövaikutusten tarkastelua suhteessa muihin käytettävissä oleviin palveluratkaisuihin. Hyvinvointialueen nykyisessä investointisuunnitelmassa ei ole varauduttu terveysbussin hankintaan tai käyttöönottoon. Aloitteen mukaista pilottia ei tässä vaiheessa käynnistetä, mutta liikkuvaa palveluyksikköä voidaan tarvittaessa arvioida myöhemmin osana laajempaa kokonaisuutta ja palveluiden verkoston kehittämistä.

Edellä esitetyin perustein aluevaltuustoaloite katsotaan loppuun käsitellyksi.

Valmistelijat:

Strategia- ja yhteiskuntasuhdejohtaja Tuukka Salkoaho
Suunnittelupäällikkö Mari Vuorinen

Valtuustoaloite Hatanpään ja Koukkuniemen investointien kokonaistaloudellisesta arvioinnista sekä tulevaisuuden tilatarpeen selvittämisestä 15.6.2026

Pirkanmaan aluevaltuustolle tulee ennen Hatanpään ja Koukkuniemen kiinteistöjä koskevia lopullisia päätöksiä esittää kattavat ja riippumattomat selvitykset kiinteistöjen arvosta, kunnosta, korjaustarpeista ja niiden kustannuksista, mahdollisista suojelumerkinnöistä sekä rakennusten soveltuvuudesta nykyisiin ja tuleviin käyttötarpeisiin.

Pirkanmaan aluevaltuustolle tulee lisäksi esittää arvio siitä, miten suunnitellut investoinnit vaikuttavat koko Pirkanmaan palveluverkkoon ja palveluiden alueelliseen saavutettavuuteen. Selvityksessä tulee osoittaa, että palvelut voidaan jatkossakin järjestää palvelutarpeen mukaisesti koko Pirkanmaan alueella eikä ainoastaan suurimmissa kaupunkikeskuksissa. Investointien tulee tukea tasapainoista palveluverkkoa, jossa huomioidaan sekä kaupunkialueiden että maaseutu- ja reuna-alueiden asukkaiden palvelutarpeet ja palveluiden saavutettavuus.

Pirkanmaan aluevaltuustolle tulee lisäksi esittää kokonaisarvio Pirkanmaan hyvinvointialueen pitkän aikavälin tilatarpeesta. Arvion tulee perustua palveluverkon kehittämiseen, väestöennusteisiin, palvelutarpeiden muutoksiin, digitalisaation vaikutuksiin sekä palvelutuotannon tavoitteisiin. Selvityksessä tulee arvioida, kuinka paljon ja minkälaisia tiloja Pirkanmaan hyvinvointialue tosiasiallisesti tarvitsee tulevina vuosikymmeninä sekä miten suunnitellut investoinnit vastaavat tähän tarpeeseen.

Nyt esitettävässä investointisuunnitelman täydentämisessä Hatanpään ja Koukkuniemen kohteille esitetään yhteensä noin 180 miljoonan euron investointivarauksia (118 milj. €, 42,3 milj. € ja 20 milj. €). Lisäksi kohteisiin kohdistuu todennäköisesti merkittäviä korjaus- ja perusparannusinvestointeja. Kyseessä ovat hyvinvointialueen mittakaavassa erittäin suuret taloudelliset sitoumukset, joiden vaikutukset ulottuvat pitkälle tulevaisuuteen.

Pirkanmaan aluevaltuustolle tulee esittää perusteellinen arvio investointien vaikutuksista:

- käyttötalouteen,
- vuosittaisiin pääoma- ja rahoituskustannuksiin,
- lainanottotarpeeseen ja velkaantumiseen,
- palvelutuotannon kokonaiskustannuksiin,
- palveluverkon ylläpitämiseen koko Pirkanmaan alueella,
- sekä tulevien vuosien talouden tasapainottamistarpeisiin.

Erityisesti Pirkanmaan aluevaltuustolle tulee esittää arvio siitä, kuinka mahdolliset uudet lainanottovaltuudet ja niiden perusteella toteutettavat investoinnit lisäävät tulevaisuudessa

säästö-, tehostamis- ja sopeuttamispainetta hyvinvointialueen käyttötalouteen. Tarkastelussa tulee huomioida samanaikaisesti hyvinvointialueen merkittävät kustannuspaineet, kuten palkkojen harmonisoinnin vaikutukset, henkilöstökulujen yleinen kasvu, väestön ikääntymisestä aiheutuva palvelutarpeen lisääntyminen sekä muut lakisääteisten palveluiden kustannusten nousutekijät.

Pirkanmaan aluevaltuustolle tulee lisäksi esittää arvio siitä, voivatko investoinneista aiheutuvat pääoma- ja rahoituskustannukset tulevaisuudessa lisätä painetta palveluiden keskittämiseen tai palveluverkon supistamiseen muualla Pirkanmaalla. Selvityksessä tulee arvioida investointien vaikutukset palveluiden alueelliseen yhdenvertaisuuteen ja mahdollisuuksiin turvata palvelut palvelutarpeen mukaisesti koko maakunnan alueella.

Pirkanmaan aluevaltuustolle tulee myös esittää selvitys vaihtoehtoisista toteutustavoista, mukaan lukien uudisrakentamisen mahdollisuus sekä eri sijoituspaikkojen vertailu. Tarkastelussa tulee huomioida erityisesti Pirkanmaan hyvinvointialueen jo omistamat maa-alueet ja kiinteistökokonaisuudet. Vaihtoehtoisena sijoituspaikkana tulee arvioida muun muassa Pitkäniemen alueen soveltuvuus suunniteltuihin toimintoihin.

Vaihtoehtojen vertailussa tulee tarkastella investointien kokonaiskustannuksia, elinkaarikustannuksia, käyttötalouteen kohdistuvia vaikutuksia, rakentamisen toteutettavuutta, saavutettavuutta, toiminnallisuutta, palvelutuotannon tehokkuutta sekä pitkän aikavälin taloudellisia vaikutuksia.

Mikäli investointisuunnitelman edellyttämät lainanottovaltuudet myönnetään, edellä mainitut selvitykset tulee saattaa Pirkanmaan aluevaltuuston käsiteltäviksi ennen mahdollisten kiinteistökauppojen toteuttamista tai niihin sitoutumista.

Perustelut

Pirkanmaan hyvinvointialueen tulevien vuosien taloudelliseen tilanteeseen vaikuttavat samanaikaisesti merkittävät investointitarpeet, kasvavat käyttötalousmenot sekä palkkojen harmonisoinnista, väestön ikääntymisestä ja palvelutarpeiden kasvusta aiheutuvat kustannuspaineet. Näin merkittäviä investointi- ja kiinteistöratkaisuja tehtäessä aluevaltuustolla tulee olla käytettävissään riittävät tiedot investointien kokonaiskustannuksista, vaikutuksista velkaantumiseen, käyttötalouteen ja palvelutuotantoon sekä hyvinvointialueen todellisesta pitkän aikavälin tilatarpeesta.

Palveluiden järjestämisen lähtökohtana tulee olla koko Pirkanmaan asukkaiden yhdenvertainen kohtelu ja palveluiden saatavuus palvelutarpeen mukaisesti. Investointipäätöksiä ei tule arvioida ainoastaan yksittäisten kohteiden tai Tampereen kaupunkialueen näkökulmasta, vaan niiden vaikutusten kautta koko maakunnan palveluverkkoon. Aluevaltuustolla tulee olla käytettävissään selkeä arvio siitä, miten suunnitellut investoinnit vaikuttavat palveluiden alueelliseen sijoittumiseen, saavutettavuuteen ja mahdollisiin palveluverkon muutoksiin tulevaisuudessa.

Lisäksi on tärkeää varmistaa, että päätöksenteossa arvioidaan tasapuolisesti myös Pirkanmaan hyvinvointialueen omistamien maa-alueiden ja kiinteistöjen

hyödyntämismahdollisuudet ennen uusien kiinteistöjen hankintaa tai merkittäviin investointeihin sitoutumista. Näin voidaan varmistaa julkisten varojen vastuullinen käyttö sekä taloudellisesti ja toiminnallisesti kestävät ratkaisut koko Pirkanmaan hyvinvointialueen palvelutuotannon näkökulmasta.

Pirkanmaan Keskustan aluevaltuustoryhmä

Pirkanmaan
hyvinvointialue

Vastaus valtuustoaloitteeseen – Valtuustoaloite Hatanpään ja Koukkuniemen investointien kokonaistaloudellisesta arvioinnista sekä tulevaisuuden tilatarpeen selvittämisestä

Valtuustoaloitteen sisältö

Keskustan aluevaltuustoryhmä on jättänyt aluevaltuuston kokouksessa 15.6.2026 § 74 valtuustoaloitteen ”Hatanpään ja Koukkuniemen investointien kokonaistaloudellisesta arvioinnista sekä tulevaisuuden tilatarpeen selvittämisestä”. Aloitteessa esitetään, että ennen Hatanpään ja Koukkuniemen kiinteistöihin liittyviä lopullisia investointipäätöksiä Pirkanmaan hyvinvointialue laatii kattavan kokonaisarvion investointien tarpeellisuudesta, vaikutuksista ja vaihtoehdoista. Aloitteessa edellytetään erityisesti selvitystä siitä, miten lähes 180 M€ investoinnit vaikuttavat palveluverkkoon, palvelujen alueelliseen saavutettavuuteen, pitkän aikavälin tilatarpeisiin sekä hyvinvointialueen talouteen kuten käyttötalouteen, velkaantumiseen ja tuleviin sopeutustarpeisiin. Lisäksi pyydetään vertailemaan investointeja vaihtoehtoisiin ratkaisuihin kuten nykyisten tilojen hyödyntämiseen, peruskorjaukseen tai muihin toteutustapoihin ja arvioimaan eri vaihtoehtojen kustannukset sekä pitkän aikavälin vaikutukset.

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Pirkanmaan hyvinvointialue pitää valtuustoaloitteessa esiin nostettuja näkökulmia perusteltuina ja tärkeinä osina merkittävien investointihankkeiden valmistelua sekä päätöksentekoa. Hatanpään ja Koukkuniemen alueita koskevien suunnitelmien valmistelussa tavoitteena on varmistaa, että ratkaisut perustuvat sekä toiminnallisten tarpeiden että taloudellisten vaikutusten kokonaisarviointiin.

Pirkanmaan hyvinvointialue | PL 272, 33101 Tampere
etunimi.sukunimi@pirha.fi | pirha.fi

Pirkanmaan hyvinvointialue on laatinut valtiovarainministeriölle toimitetun lainanottovaltuushakemuksen liitteiksi Hatanpäätä ja Koukkuniemeä koskevat kattavat kustannus- ja vaikutusanalyysit. Selvityksissä on tarkasteltu investointien toiminnallista tarpeellisuutta, vaikutuksia palvelutuotantoon ja palveluverkkoon sekä investointien taloudellisia vaikutuksia. Arvioinnissa on huomioitu myös vaihtoehtoisia toteutustapoja sekä niiden vaikutuksia kustannuksiin, tilatarpeisiin ja palvelujen järjestämiseen. Investointien valmistelussa arvioidaan hankkeiden vaikutuksia hyvinvointialueen tilatarpeisiin, palvelujen saavutettavuuteen ja palveluverkon kehittämiseen. Tavoitteena on varmistaa, että käytettävissä olevat tilat tukevat palvelujen järjestämistä tarkoituksenmukaisesti myös pitkällä aikavälillä.

Hyvinvointialueiden velkaantumista ja investointikykyä käsitellään parhaillaan käytävissä lainanottovaltuusneuvotteluissa valtion ohjaavien ministeriöiden kanssa. Neuvotteluissa arvioidaan myös investointien vaikutuksia hyvinvointialueen pitkän aikavälin talouteen ja rahoituskykyyn. Mikäli Pirkanmaan hyvinvointialueen investointisuunnitelmalle 2027–2030 myönnetään lainanottovaltuus, tuodaan Hatanpäätä ja Koukkuniemeä koskevat investointiratkaisut aluevaltuuston päätettäväksi normaalin päätöksentekomenettelyn mukaisesti syksyn 2026 aikana.

Edellä esitetyin perustein hyvinvointialue toteaa, että valtuustoaloitteessa esitetyt näkökulmat ja selvitystarpeet huomioidaan osana Hatanpään ja Koukkuniemen investointien valmistelua ja päätöksentekoa. Investointien tarvetta, vaihtoehtoisia toteutustapoja sekä niiden toiminnallisia, taloudellisia ja palveluverkkoon kohdistuvia vaikutuksia arvioidaan osana jatkovalmistelua.

Valmistelijat:

Konsernijohtaja Mika Kontio
Tukipalvelujohtaja Jukka Santala
Talouspalvelujohtaja Mikko Hannola
Hallintopäällikkö Heidi Pyykkönen